

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

**ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНІ ЖАНРИ:
ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ**

Artistic and publicistic genres: a selection of journalistic materials

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студента спеціальності «Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТ-71

Жук Марини Олександрівни

Науковий керівник:

Сидоренко Ольга Павлівна,

доцент, кандидат педагогічних наук

Суми 2021

Жук, М. О. Добірка журналістських матеріалів : художньо-публіцистичні жанри [Текст] : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня «бакалавр» ; спец. 061 – журналістика / М. О. Жук ; науковий керівник О. П. Сидоренко. – Суми : СумДУ, 2021. – 34 с.

Робота має творчий характер. Авторка з урахуванням теорії художньо-публіцистичної журналістики, моніторингу медіаринку м. Суми, визначення специфіки функціонування матеріалів цієї групи жанрів пропонує власний інформаційний проєкт.

Мета роботи – створити добірку матеріалів у жанрах художньої публіцистики.

Ключові слова: художньо-публіцистичні жанри, нарис, фейлетон, замальовка.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ВСТУП.....	4
1. Теоретичні основи підготовки журналістських матеріалів у жанрах художньої публіцистики.....	6
2. Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу медіаматеріалів	8
3. Специфікація інформаційного продукту.....	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	14
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ.....	15
ВИСНОВКИ.....	33

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

Кожен день ми починаємо із сприйняття нової інформації: ранкова телевізійна програма, факти із газет, новини по радіо, соціальні мережі та інші способи поглинання новин. Це ставить людину в положення, коли безперервні потоки інформації втомлюють та набридають.

Найзручніше сприймаються короткі повідомлення, що швидко знайомлять читача із новиною і втрачають інтерес до себе. Саме ці матеріали ми споживаємо, виконуючи одночасно якусь іншу дію. Інформацію в цьому форматі ми швидко отримуємо, обробляємо та зберігаємо в пам'яті, доки не настане час для нового повідомлення або іншої дії. Отже, контент інформаційного жанру швидкий у сприйнятті та максимально доступний для споживача, але не довгочасний.

Особливе місце займають жанрові різновиди аналітики. Такі матеріали вимагають концентрації, уваги та часу, якого у споживача контенту зазвичай мало. Аналітичними жанрами розкривають складні теми, наповнені розрахунками, інформаційними таблицями, та висновками, до яких підводить автор, але зробити їх треба самостійно. Незацікавленого в заданій темі читача важко втримати через велику сконцентрованість складного контенту в одній (заданій) тематиці. Отже, матеріали аналітичного жанру не можуть бути універсальними для усіх читачів.

Непоміченим досі залишається художньо-публіцистичний жанр. Складний у написанні та легкий у сприйнятті, він не користується популярністю у ЗМІ, тому читач погано ознайомлений із ним.

Складність полягає в тому, що поряд із вмістом велике значення відіграє форма, яка має виглядати легко для споживання, привабливо та насичено в художньому та емоційному планах. Матеріали художньо-публіцистичного

жанру вимагають від автора майстерності в мові, художнього мислення та вміння насичувати текст потрібними емоціями.

Для читача ж цей жанр відрізняється від інших своєю привабливістю та простотою передачі повідомлення. Контент художньо-публіцистичного жанру можна назвати не тільки цікавим, а й таким, що може захопити читача й зосередити його увагу на собі. Розкриття проблеми полегшують художні прийоми та думки автора, а емоційна палітра, яку має передавати текст, не дозволить швидко забути прочитане.

Але через те, що цей жанр складний у написанні, його нечасто можна зустріти у ЗМІ, якщо це не спеціалізовані на публіцистиці видання. Проблема в тому, що читач, який не розуміється у журналістських жанрах, може навіть не здогадуватися про існування контенту художньо-публіцистичного жанру. Він необхідний для того, щоб зробити засіб масової інформації більш різноманітним, полегшити потік інформаційного та аналітичного контенту та змусувати читача затримати свою увагу саме на цьому ЗМІ.

Мета кваліфікаційної роботи – створити добірку матеріалів у жанрах художньої публіцистики.

Для досягнення мети нами було поставлено такі **завдання**:

- поглибити знання про художньо-публіцистичний жанр шляхом опрацювання джерельної бази;
- виконати контент-аналіз ЗМІ для виявлення матеріалів художньо-публіцистичних жанрів і зробити висновок про функціонування цих жанрів у мас-медіа;
- створити власний продукт та охарактеризувати його.

Структура: робота складається із пояснювальної записки, яка містить вступ, розкриває теоретичні засади підготовки матеріалів у жанрах художньої публіцистики, дає обґрунтування та специфікацію інформаційного продукту, списку використаних джерел, та інформаційного і висновків. Загальний обсяг роботи – 34 сторінки.

1. Теоретичні основи підготовки журналістських матеріалів у жанрах художньої публіцистики

При розгляді журналістських жанрів неможливо ігнорувати існування художньої публіцистики. Існує багато тлумачень цього поняття, але ми розглянемо із Словника термінів і понять [9,51]:

Жанри художньо-публіцистичні – жанри авторської журналістики, які. В жанрах такого типу активно використовуються, зокрема, мовні засоби художньої образності, експресії, емоцій, що передбачають певний вплив на читача. Серед основних Ж. х-п. розрізняють нарис, фейлетон, есе, памфлет, сатиричний коментар та ін.

Ще більше різновидів цього жанру у своїх працях розглядають О. О. Тертичний [8], С. С. Распопова [7], М. П. Подолян [6] та інші автори.

Прийнято відрізняти журналістські жанри від письменницької публіцистики, в якій існує багато неоднорідних специфічних жанрів. Так мовознавець Валентина Галич наполягає на тому факті, що публіцистика, як «синтетичний рід літератури» [2, с. 5] має свою жанрову розгалужену систему. Дослідниця пропонує розмежувати журналістські жанри від специфічних жанрів письменницької публіцистики.

В нашій роботі ми будемо працювати з портретним та проблемним нарисом. Для початку треба визначитись із тлумаченням нарису.

Нарис – один із різновидів медійних, т. зв. художньо-публіцистичних жанрів. Екстралінгвально характеризується відсутністю єдиного, гострого та швидкого вирішення конфлікту й більшою розвиненістю описового зображення. Обидві характеристики залежать від особливостей проблематики. У медіа нарис охоплює не проблеми становлення характеру особистості в її соціальних виявах, а проблеми політичного, економічного, культурного та ін. статусів соціуму, відбитого в житті особистості [9, с. 120].

Специфікою створення портретного нарису є акцентування викладу навколо персони, «...створення портретів героїв (причому не лише зовнішніх, але й психологічних), зображення їх у дії...», як зазначає журналістикознавець І. Л. Михайлин [5, с. 383].

Проблемним же нарисом є той, в якому автор розкриває проблему, важливу для суспільству, окреслює її героїв та обережно підводить до висновків, які читач має зробити самостійно.

Науковець О. К. Глушко зазначає, що «головна мета нарисовця – на основі докладного аналізу розкрити серцевину чи соціального явища...Потрібно ще донести до людей народжені при цьому думки й висновки, достукатися до їхніх почуттів та і змусити перейнятися прочитаним» [3, с. 98].

Вважається, що підвидом нарису являється замальовка. Ми використаємо її у нашій роботі, тому повинні розуміти цей термін.

Замальовка – невеликий за обсягом художньо-публіцистичний жанр, в якому стисло розповідається про якусь подію, окремий факт певного явища, заходу [9, с. 58].

Художньо-публіцистичні жанри також включають в себе сатиричні жанри. Ми маємо на меті створити один із них, а саме фейлетон, який науковець В. Й. Здоровега визначає, як «...малої форми твір, у якому висміюються негативні явища соціально-політичного життя, повсякденного побуту, стосунків між людьми» [4, с. 249].

Тепер ми чітко розуміємо теоретичну складову матеріалів, з якими будемо працювати та створювати власний інформаційний продукт.

2. Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу медіа матеріалів

Для обґрунтування потреби створити власні матеріали нам необхідно зрозуміти, як засоби масової інформації подають художньо-публіцистичні жанри. Ми проаналізували газету «Ваш Шанс» на наявність та якість художньо-публіцистичних журналістських матеріалів.

Ця газета вважається найбільш рейтинговим виданням Сумського регіону, яке публікує в більшості російськомовні матеріали. Має обширну аудиторію, серед яких є пенсіонери, бізнесмени, студенти, працівники держструктур, чиновники, робочі. Інформаційні запити такої різноманітної аудиторії задовольняється за рахунок великої кількості рубрик та підняття різноманітних тем.

Ми склали вибірку із 20-ти онлайн примірників газети за період з 12.08.20 по 23.12.20, в яких шукали художньо-публіцистичні жанри, й проаналізували знайдені матеріали.

Із 20-ти примірників усього було нараховано 9 матеріалів художньо-публіцистичного жанру, серед яких 4 нариси (два проблемних, один нарис-спогад і один нарис-дослідження):

«Сотни тисяч – плата за доверчивість» – це проблемний нарис від невідомого автора із рубрики «Феміда». Автор розкриває проблему шахрайства за рахунок пенсіонерів, які легко довіряють людям, що беруть в борг великі суми та не повертають.

«Несчастный случай или суицид?» – другий проблемний нарис від авторки Ксенії Кузнецовой із рубрики «Соціум». Нарис має інформаційний привід: молода дівчина зірвалася з вишки мобільного зв'язку.

В матеріалі була розкрита проблема депресивного прояву у молодих людей та як він впливає на молодь. Говориться, що нездоровий спосіб життя та

зв'язки із поганою компанією можуть пригнічувати та призводити до страшних наслідків.

Також нами був знайдений портретний нарис «Он жив нашей памятью» із рубрики «Соціум». Володимир Калініченко, автор нарису, описує портрет зниклого солдата, кістки якого знайшли багато років потому. Була згадана Сталінградська битва, після якої героя нарису вважали без вісти зниклим. Автор використав опис одного зниклого солдата, чиє обличчя стало відомим, в якості портрету усіх зниклих солдатів, чиї обличчя невідомі досі.

Останній представник нарису – «Непотребные девки» города Сумы». Це нарис-дослідження журналіста Дмитра Кудінова із рубрики «історія», розділений на два номери через великий обсяг.

Автор представив дослідження проституції в місті Суми, а якщо точніше – історії проституції. В нарисі ми можемо бачити такі аспекти, як причина появи проституції, опис публічних домівок та їх облаштування, умови праці робітниць і т. п. Це структурне дослідження, в якому автор узагальнив свій доробок та підвів читача до певного висновку.

Також ми знайшли 3 замальовки, першу з яких було опубліковано без вказівки автора. Замальовка «Пазлы» знайшла своє місце в рубриці «Гумор». Автор хотів передати читачу емоції, які він пережив під час кумедного випадку в магазині.

«Осень. Начало жизни» від журналіста Віталія Сергєєва в рубриці «Культура». Інформаційним приводом до цієї замальовки стала виставка живопису Анни Гавриленко. Автор використовує широкий спектр художніх прийомів, які зробили матеріал художньо-зabarвленим.

«Неожиданное похищение...знакомой» - замальовка з рубрики «Феміда». Автор хотів занурити читача в ситуацію, як із своєї ж квартири жінку викрав її колишній залицяльник.

Ще було знайдено 1 фейлетон і 1 есе.

«Раззудись, плечо! Размахнись, рука!» від автора Віталія Сергєєва з рубрики «Середовище». У фейлетоні журналіст висміює роботу комунальних служб, які вирубали дерева під час відновлювальних робіт Театральної площі.

Від цього ж автора було опубліковане есе під назвою «Универсальный язык общения» із рубрики «Культура». Автор розповідає про Міжнародний день музики, який святкують 1 листопада і яким чином проходить святкування в режимі карантинних обмежень.

Це авторство різних журналістів, а у деяких матеріалів автор невідомий. Виконано якісно, із ознаками, притаманними художньо-публіцистичним жанрам.

Однак на таку кількість примірників дуже мало написаних матеріалів. Художньо-публіцистичні жанри можуть освітлювати проблему, розкривати тему, мати розважальний, інформаційний або повчальний характер, що мало б збільшити ймовірність їх появи у примірниках видання, але не збільшило.

З цього маємо висновок, що це видання уникає художньо-публіцистичні жанри, що не є рідкістю серед сучасних видань. Дослідниця проблемного нарису І. Л. Гаврилюк теж стверджує: «...проблемний нарис вимагає від журналіста ретельної роботи, чого не можуть і не хочуть сучасні редакції» [1]. Отже, з'явилася необхідність створення власного продукту, який би відображував сучасні події та підіймав значущі теми.

3. Специфікація власного інформаційного продукту

Нами було створено 5 матеріалів художньо-публіцистичних жанрів.

1) «Impossible»

Матеріал поданий у вигляді замальовки із розважально-повчальною метою. Відтворення реальної ситуації з дозованим домислом. Таку ситуацію можна назвати одиничною подією, із яскравими образами головних героїв-незнайомців (як для читача, так один для одного).

Застосувати такий матеріал краще в електронних ЗМІ, чий контент спрямований на молодих людей, переважно жінок від шістнадцяти до п'ятдесяти років.

2) «Гав»

Цей проблемний нарис створений на основі спогаду роботи в квітковому магазині під час виходу з першого локдауну.

Проблема нарису полягає в тому, що під час локдауну сильно постраждав маленький бізнес через заборону працювати. А коли це стало можливим, держава створила однакову для всіх підприємців усіх категорій штрафну сітку, яка на той момент передбачала сплату 17 000 гривень за недотримання карантинних умов в місці роботи.

Героїнею нарису стала жінка, клієтка секонд-хенду, що розташований на другому поверсі в громадській будівлі. Це типовий персонаж, який не розуміється в умовах, створених для підприємців, та не хоче зрозуміти їх скрутне становище. Проблемою також постає безглузда постановка закону про штрафи для підприємців та повна відсутність гнучкості під різні потреби кожного підприємця.

Застосувати такий матеріал можна, як в радіо- та тележурналістиці, так і в друкованих та електронних ЗМІ. Уявна аудиторія представляє реципієнта молодого та середнього віку незалежно від статі.

Цей матеріал має бути ефективним завдяки яскравому типажу персонажа, динамічним діалогам та зрозуміло викладеній проблемі.

3) «Ноябрь 17-го – перша зустріч»

Портретний нарис, що описує учасника молодіжного музичного гурту міста Суми. Цей матеріал краще застосувати в локальних ЗМІ. Нарис може знайти свою аудиторію, як серед підлітків, так і поміж людей середнього віку, яким подобається музика.

Твір має розлогу будову, елементи опису подій та переживань героя нарису. Головною умовою створення стало обов'язкове інтерв'ю, під час якого був зібраний матеріал для твору. Після обробки зібраного матеріалу нами був створений портретний нарис.

4) «Репортаж із майбутнього»

Нарис, створений на основі знайденого художнього репортажу, в якому розповідається про випадкове розповсюдження смертельного вірусу. Героїня репортажу – молода жінка, яка змогла врятуватися від хвороби та прожила в бункері декілька років. Але фільтри бункеру почали псуватися та відказувати в роботі, тому вона вирушає з бункеру, щоб знайти допомогу за його стінами.

Матеріал відрізняється розлогою будовою, тому кращою сферою застосування стали б друковані видання або електронні ЗМІ. Метою написання цього нарису стало відображення порівняння вигаданої історії, яка несподівано стала реальністю. Нарис був би цікавим для кожного реципієнта, якого турбують феномен та наслідки хвороби COVID19.

5) «Веселі Проводи»

Фейлетон середнього розміру, в якому йдеться про Провідну неділю. В матеріалі висміюється та засуджується традиція випивати та харчуватися на кладовищі.

Для зосередження негативних характеристик, притаманних цій традиції, був описаний персонаж, що їх втілює. Викладена ситуація описана з реальних подій, але із підміною реальних імен.

Ще зовсім недавно цей фейлетон мав значну актуальність та потребу бути опублікованим. Вдалою сферою застосування можуть бути радіо, електронні та друковані ЗМІ. Бажана аудиторія, для якої створювався матеріал, досить велика, так як кладовище в Провідну неділю відвідують всією родиною.

Створені нами матеріали можуть знайти втілення в різних засобах масової інформації, підлаштуватись під різноманітну аудиторію та бути корисними, актуальними та цікавими для читача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилюк І. Л. Проблемний нарис у жанровій структурі українських медіа [Електронний ресурс] : тези доповід. / І. Л. Гаврилюк. // Журналістська освіта в Україні : світові професійні стандарти : матер. 15 Всеукр. наук.-практич. конф. – С. : СумДУ, 2019, с. 55-59. – Режим доступу : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77222>
2. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор : еволюція творчої майстерності : моногр. / В. М. Галич. – К. : Наук. думка, 2004. – 816 с. – ISBN 966-00-0565-2.
3. Глушко О. К. Художня публіцистика : європейські традиції і сучасність: моногр. / О. К. Глушко. – К. : Арістей, 2010. – 192 с.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підруч. / В. Й. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Л. : ПАІС, 2004. – 268 с.
5. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підруч. / І. Л. Михайлин. – 5-те вид., перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2011. – 496 с. – ISBN 978-611-01-0175-2.
6. Подолян М. П. Публіцистика як система жанрів : підруч. / М. П. Подолян. – К. : Київський ун-т, Центр вільної преси, 1998. – 48 с.
7. Распопова С. С. Основы журналистской деятельности : учеб. пособ. / С. С. Распопова. – К. : Аспект Пресс, 2017. – 269 с. – ISBN 978-5-7567-0892-9.
8. Тертычный А. А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. / А. А. Тертычный. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 312 с.
9. Шевченко Л. І. Медіалінгвістика : словник термінів і понять : навч. посібн. / Л. І. Шевченко, Д. В. Дергач, Д. Ю. Сизонов. – 2-ге вид. випр. і доп. – К. : ВПЦ Київський ун-т, 2014. – 380 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Impossible

Пластикова ручка валізи нагрілася від тепла долоні й більше не здається такою неприємною. Легке смарагдове пальто не дозволяє вітрам аеропорту проникати під нього.

Вона досить довго проводить поглядом літаки, що відбувають та прибувають, і анітрохи не хвилюється прогавити свій.

Через внутрішнє занепокоєння не помітила відразу, що спостерігачів стало на одного більше. Молодий чоловік в чорно-білому пальто не звертає на неї ніякої уваги, тому вона теж не стала наполягати на розмові.

— Ви чимось засмучені чи вас настільки зачаровують літаки? — питає він, гарно посміхаючись куточками губ.

— Ні те, ні інше, — відповідає, закидаючи на спину нещодавно обрізане волосся. — Не можу вирішити, чи потрібно мені бути однією з тих, хто підійметься в повітря.

— Можете мені не вірити, але у мене схожа ситуація, — чоловік сміється, відкидаючи з чола фарбоване волосся, що лізе в очі та нагадує рухливий попіл.

Вона дивиться на нього уважніше, помічає дорогий одяг, незвичну бронзову шкіру і очі розкосої форми неймовірно глибокого сірого кольору, вочевидь лінзи.

Із незнайомцем завжди простіше. Відверто розповісти про себе, легше виговоритися, піти і назавжди забути про все, що відбувалося. Всього лише один аеропорт із сотні тисяч. Один незнайомиць із мільйонів тих, кого вона ще зустрине.

І наважується...

— Ви теж не знаєте, чи хочете полетіти працювати в іншу країну на п'ять років та покинути тим самим свою родину?

Він здивовано дивиться на неї, осмислюючи сказане.

— Ні, я повинен був летіти зі своєю нареченою в невеличку подорож, але годиною раніше вона надіслала повідомлення, що більше не витримує мене й не хоче терпіти далі наші негаразди, а пекар із кав'ярні навпроти насправді завжди був її справжнім коханням.

— Отакої... Співчуваю. Вибачте, але ви не виглядаєте...засмученим.

— Так, знаєте, ці стосунки – не те, за що варто було триматися із усіх сил, — він кривить гарні губи із розчаруванням, торкаючись двома пальцями годинника на зап'ясті. — Але номер в готелі із романтичним краєвидом вже оплачений, і тепер я не впевнений, чи треба летіти, щоб насолодитися пейзажем хоча б на самоті, чи краще поїхати додому і випити пляшку віскі, також наодинці, — між ними тяжіє незручна пауза, але чоловік швидко оговтується. — А ви? Вам подобається робота, на яку вас запросили?

— Це пропозиція, про яку я навіть не мріяла, — зітхнула вона, послабивши вузлик шовкової хустинки на шиї. — Не думаю, що це можливо.

— Чому?

— Моя сім'я вважає, що мені краще залишитися тут.

— Для вас їхня думка настільки важлива?

— Річ не тільки в цьому, — вона повертається до нього, щиро посміхаючись, він повторив за нею нехитру справу. — Я ніколи не літала наодинці, тим більше не уявляю, як буду жити там цілих п'ять років без єдиної рідної душі! Для мене ця авантюра...неможлива.

Він уважно дивиться в її кавові очі, підкреслені чорним олівцем. Раптово тягнеться до внутрішньої кишені пальто і виймає невеличкий темний коробок, який увесь час відчувався в кишені набридливою вагою.

— Здається, у мене є дещо для вас, — і відкриває коробок, в якому гарно переливається срібний браслет із каліграфічним надписом «Impossible». — Я сподіваюся, що він допоможе вам пам'ятати – неможливе можливо.

— Ви хочете подарувати його мені? — вона шоковано дивиться на нього в очікуванні заперечень чи жартів, але нічого подібного не відбувається. — Я не можу взяти його. Залишайтесь в своєму розумі, це дуже дорого коштує.

Чоловік хитає головою, виймаючи прикрасу із захисної скриньки і протягує їй.

— Думаю, ви здогадалися для кого він. Не можу дивитися на нього, а викидати шкода. Здати назад теж не вийде через спецзамовлення на гравіювання. Прошу вас, даний момент ідеальний для того, щоб подарувати його.

Вона зніяковіло розглядає чергового залізного птаха за величезним вікном, не наважується. Не хоче образити відмовою, і не бажає приймати коштовний подарунок від незнайомця.

— Та, для кого він був розроблений, не захотіла навіть попроситися людяно. А для вас він дійсно стане хорошим другом, сподіваюся на це. Те, що здається неможливим, може стати реальністю в будь-який час.

Вона кожним сантиметром тіла відчуває, що її підкорили. Потрібними словами, підтримкою, посмішкою. Простягає йому руку, оголюючи ділянку над долонею, туди холодком металу лягає браслет.

— Дякую, — посміхається йому, отримуючи таку ж теплу усмішку навзаєм.

Вона не може піти просто так. Не може попроситися з ним, залишивши із розбитим серцем, хоч це не її провина. Не може не зробити нічого, коли привітний незнайомиць зробив для неї так багато.

Тонкі пальчики знаходять застібку срібного ланцюжка та знімають його з шиї.

— Що це ви робите? — цікавиться він, спостерігаючи, як дівчина знімає з ланцюжка підвіску у формі зірки і підходить до нього.

— Всередині зірки камінь. Це аквамарин. У Римі його ототожнюють із щирим коханням та відданістю. Ви дозволите?

Він мовчки стоїть, поки дівчина підходить до нього і обережно чіпляє підвіску на порожній срібний ланцюг, що грівся навколо його шиї.

— Підвіска виглядає жіночною, вам напевно буде ніяково, — невпевнено говорить вона, закінчивши із застібкою. Відходить подалі, залишивши у повітрі привабливий аромат парфумів і фруктового шампуню.

— Мене не хвилюють такі речі, як розподіл за гендером.

— Тоді добре. Добре. Якщо мені браслет буде нагадувати, що навіть неможливе може стати реальністю, то буде чудово, якщо зірка з аквамарином буде нагадувати вам, що справжнє кохання існує, просто ви його все ще не зустріли.

Ненадовго вони замовкли.

— Це дуже дивний день в моєму житті, — каже він, вдячно посміхаючись, і торкається пальцем підвіски із збереженим після її тіла теплом.

Вона зняковіло відводить погляд, а потім реагує на скрипучий спотворений голос у просторі великого аеропорту.

— Це мій рейс. Думаю, вже час. Дякую за те, що не пройшли повз.

— Навзаєм, щиро радий нашій зустрічі.

Вона береться за ручку валізи і йде. Оглядається, помічаючи, що він досі дивиться їй у слід, і піднімає руку з браслетом.

— Бути сильною?

Він сміється і вказує на підвіску, добре помітну на чорному светрі.

— І вірити, — тихо відповідає чоловік, проводжаючи поглядом дівчину тепер уже назавжди.

Всього лише один аеропорт із сотні тисяч. Всього лише одна незнайома людина з мільйона тих, кого він ще зустріне в своєму житті.

Аквамарин красиво переливається блакитним, коли на нього потрапляє світло ламп аеропорту. В пункті реєстрації він дає працівнику свій паспорт, наважившись летіти в чортів Лондон, тому що слова тієї дівчини дійсно

змусили його повірити. А раптом він зустріне когось і не буде потреби дивитися на гарний краєвид з балкона наодинці?

Кумедно, але у нього той же рейс, що у вродливої незнайомки.

Може, доля?

Гав

Четвер. У квітковому магазині пусто. Захисна маска третяся за вухами, завдає дискомфорт, іноді й біль.

Всередині поряд із прилавком стоїть черга на другий поверх, там секонд-хенд – найважливіше місце в світі під час пандемії.

— Будь ласка, не стійте біля прилавку. Або піднімайтеся вверх на сходи, або чекайте на вулиці.

Люди глухі. На вулиці неприємна й холодна погода, а на сходах яскравим stop'ом красуються приклеєні червоні смужки, призначені відмірювати безпечну дистанцію, яку повинні дотримуватися всі, хто хоче бути здоровим.

Глухі, але не сліпі. Перші тижні після локдауну вселяють в людей страх перед пандемією, та не всім. Це скоріше норми поведінки, менталітет та виховання допомагають встояти на червоній смужці.

Біля прилавку смужок немає, вони не потрібні в виду того, що черга по квіти майже ніколи не стоїть, а під час карантину тим паче. Є достатньо місця, щоб двоє покупців могли тримати дистанцію. Того самого місця, яке займають люди із черги в секонд-хенд.

— Я ввічливо попросила, піднімайтеся по сходах або залиште приміщення й чекайте своєї черги на вулиці.

Не те щоб мені приємно виганяти людей на холодне повітря чи змушувати їх порушувати соціальну дистанцію на сходах. Не маю вибору. Й прошу знову, але нічого не змінюється. Лише ніяково відвертають обличчя, не

бажаючи зачіпатися словом і поглядом із невисокою, але войовничо налаштованою продавчиною квітів.

На ще одне прохання вийти почекати надворі чоловік, черга якого прийде далеко не скоро, мовчки вийшов, звернувши до кав'ярні, але швидко повернувся й залишився підпирати двері назовні. В кав'ярні теж карантин.

Радість від вчинку адекватної людини зникла одразу, як скрипучий голос залунав у невеликому просторі та повній тиші.

— Чому це я повинна підніматися ввєрх? Карантин, взагалі-то!

Дійсно, карантин. Сиділа б собі вдома, єге ж? Роботу та продуктові магазини треба відвідувати апріорі, але навіщо людям здався секонд? Невже так необхідно стояти в черзі під час карантину після важкого локдауну?

— Щоб не порушувати соціальну дистанцію на сходах, вийдіть на вулицю, будь ласка. В цьому периметрі (перед прилавком) очікувати не можна.

— І чому ж?

— Бо клієнти нашого магазину не зможуть перебувати тут в безпеці та дотримуватися дистанції. Зачекайте на вулиці, доки хтось не вийде із секонду, а ви займете своє місце в черзі на сходах.

— Чого це я повинна чекати на вулиці? Дівчино, ви геть здуріла? Як ви можете випихати людей на вулицю, там же холодно!

Вона червоніє аж до шиї, кричить старанно, щоб усі почули, розмахує руками прямисінько перед прилавком, звертаючи скандалом увагу, яка й так до цього не оминала нашу бесіду.

— Я вас розумію, чесно. Але й ви зрозумійте. Якщо спеціальна перевірка спіймає секонд-хенд за недотриманням норм карантину, то секонд отримає штраф в 17 000 грн, який вони, без проблем зможуть заплатити. То наш магазин не може дозволити собі нехтувати правилами.

Це абсолютна правда. Ці магазини стали дуже популярними й привабливими своєю ціною на товар. Оберти секонду дозволяють власникам купувати дорогі автомобілі й вигідну комфортабельну нерухомість. Але для

малесенького квіtkового магазинчику мінус 17 000 грн – не просто штраф, а фінансовий величезний удар, після якого можна просто не оговтатися.

Однакові для усіх підприємців штрафи завдають різної шкоди: комусь ледь помітної, а комусь, можна сказати, посмертної. Багато маленьких підприємців після локдауну просто не змогли відчинитися й відновити роботу. Для тих, кому вдалося втриматися на плаву, вигадали правила, за недотримання яких будуть збирати штраф. Держава намагається повернути в скарбницю гроші за витрати на боротьбу із COVID-19. За рахунок підприємців, звісно ж.

— Ну знаєте, то не мої проблеми. Я не буду стояти на вулиці, я знаю свої права!

На цій запальній фразі моя войовничість стомливо зітхнула й здулася. В розмову увірвалося ще кілька панночок та чоловік, який наполягав вийти із приміщення й дотримуватися правил карантину вдома, якщо вона принципово відмовляється чекати черги надворі.

Балаган неконтрольовано зростає із неймовірною швидкістю. Моя доля – сидіти мовчки на незручній табуретці й чекати, поки все закінчиться. Врешті-решт, ніхто нікого не просив вступати в розмову двох.

Нічого не вічне, тож безіменна скандалістка, крикнув на прощання перл, гідний найкращого паркану, вийшла, хлопаючи бідолашними дверима, яким і без скандалісток частенько дістається просто по факту секунд-хенду на другому поверсі.

Люди потроху заспокоїлися, почали рухатися ввєрх, доки не зайшли усі свідки суперечки. Люди переміщуються туди-сюди в різноманітних масках, змінюють один одного й не залишають сходи наодинці, черга в секунд – точно сансара.

Стрічки повертаються на своє місце, флористична плівка також, на столі швидко все прибирається, щоб зустріти нового клієнта чистотою та теплою посмішкою. Але замість клієнта бачу перед прилавком молодого хлопця і знову теж саме:

— Будь ласка, підніміться на сходи або зачекайте своєї черги надворі. Не можна стояти на ділянці перед прилавком.

Хлопець киває головою й стає на першу сходинку без слів.

Увечері, прийшовши додому, відчувала себе собакою на прив'язі на базарі, який цілий день тільки й робив, що гавкав-гавкав-гавкав.

Ноябрь 17-го – перша зустріч

«Ноябрь 17-го» – молодіжний гурт із Сум. Їм більше трьох років, а колектив складається із двох молодих хлопців, Даніїла та Тимофій. Нам пощастило поговорити із Даніїлом Трубачовим про те, як створювався їх дует і чим гурт займається зараз.

Про хлопців не дуже багато інформації, одразу стало цікаво, хто яку позицію займає в дуеті і хто головний. Їх усього лише двоє. Виявилось, вони обидва можуть співати, грати на гітарі або на кахоні, тим і зручно, що можуть змінювати один одного за інструментами.

Цікавою виявилася історія створення дуету Ноябрь 17-го. Ідеї не було взагалі. Все було спонтанно. Вони зустрілися на одному із вечорів молодіжного проекту «Альфа». Під кінець вечора Тимофій спитав Даніїла, що то за гітара стоїть і чи можна пограти на ній. Останній зовсім його не знав і попередив, щоб це було під його наглядом. Тоді він подумав: “Ну зараз побринчить і все!” Тимофій взяв гітару і почав грати пісню Сергія Бабкіна «#але». Грав без слів, а Даніїл одразу вгадав пісню й почав підспівувати.

В той же вечір виникла ідея зіграти ще. Люди збиралися навколо них, пропонували композиції. Тіма починав грати, Даня, знаючи слова, співав – так

створився дует Ноябрь 17-го. Назва походить від дня їхнього знайомства й першого виступу, сімнадцятого листопада.

Вийшло так, що перше знайомство й стало дебютом, роблячи їх особливими з першого ж дня існування, як гурт. Даніїлу завжди хотілося співати, стати виконавцем, тому усвідомивши все, він зрозумів, що нарешті наблизився до своєї мрії, зробив вагомий крок їй назустріч.

Він і раніше співав, але то було інше. Хотілося, щоб запрошували, бажали дізнатися й дізнавалися про них. Тому, коли їм вперше запропонували виступ, вони були приємно здивовані, а точніше в шоці. Буквально: “Серйозно? Вам сподобалося, як ми співаємо?” Молодих музикантів переповнювало щастя та ентузіазм.

Таким чином вони стали більш серйозно відноситися до гурту та власної музики. Почалися довгі будні, наповнені репетиціями. А потім несподівано їх запросили на радіо «Слобода FM».

Хоча й не з першого разу, але хлопці відвідали радіо. То була ранкова програма, але для молодого дуету подія стала дуже важливою. Тоді Даня зрозумів, що щось змінилося. Він став ще на крок ближче до своєї мрії.

Створення власних пісень є важливою складовою, яка показує слухачам потенціал та здібності музикантів. Їх власні пісні з’являлися далеко не з такою швидкістю як їм хотілося, але старання не були марними – чотири нових пісні, авторство яких повністю належить гурту Ноябрь 17-го. На жаль, через карантин вони не встигли записати пісні в студії, тому поки що слухач не має можливості їх послухати, але вони зроблять усе можливе, щоб записати пісні якомога швидше.

Те ж стосується виступів наживо. Дует планував виходити з виступами влітку, як тільки це стане можливо й буде безпечно. Інформацію можна знайти на сторінці гурту в Інстаграм (@noyabr_17go)

Дуже важливим питанням стало визначитися, який жанр вони представляють. В сучасному музичному світі пішла хвиля рокерських гуртів із

скрім вокалом, їх часто запитують, чи відносять вони себе до них. Хлопці зізналися, що така музика відверто не для них.

Ноябрь 17-го позиціонують себе, як виконавців поп-музики, щось про невзаємну любов, щось із закликом змінювати людей і світ на краще. Вони хочуть чіпляти за живе, викликати емоції, достукуватися до сердець. Щоб не просто набір слів під мелодію, а щось варте уваги, те, завдяки чому їх будуть пам'ятати і згадувати теплим словом. Навіть, якщо цей шлях важкий, хлопці згодні його пройти та будуть прагнути ще більшого.

Хлопці неодноразово виступали на заходах СумДУ. На стадії початківців та новачків важко розвиватися без підтримки. Університет знає й пам'ятає своїх студентів та підтримує гурт. Даня підкреслив, що СумДУ – це місце, куди їх запрошують найчастіше. Вони кілька разів виступали на університетських заходах, а також були общажники, де їх підтримують та тепло зустрічають студенти.

Зазвичай, дует запрошує студентський деканат. Колись навіть привітали гурт у своєму Телеграмі, їм тоді виповнився рік і було приємно приймати вітання. Викладачі теж цікавляться, як у них йдуть справи, отже інформація поширюється. Ноябрь 17-го дійсно відчуває підтримку.

Плани на майбутнє Данііл намагається не загадувати далеко. Вони жартують, немов будуть виступати, збирати стадіони, але чіткого плану музиканти не мають. Ноябрь 17-го грає тут і зараз, репетирує, готується, пише щось нове. На найближчі півроку гурт планує виступати, писати й записувати нові пісні, відшліфувати свій талант.

На останок Данііл, віруючий з дитинства, сказав, що всі таланти, які вклав в нього Ісус, він намагається направити на людей, а не на себе. Мова не про славу чи популярність, важливіше зробити вклад в те, що тебе оточує. Коли до людини прислуховуються, і в неї є влада, вона може позитивно впливати, навчати чомусь корисному, радити. Він би дуже хотів, щоб наділена талантами

молодь, використовувала свої можливості саме для цього. Бо це змінює людей, змінює світ навколо і змінює наше майбутнє на краще.

Репортаж із майбутнього

Знаходження старих речей завжди може стати несподіванкою. Старі фотографії, забуті щоденники, музична папка з попереднього телефону і навіть перелік запланованих подій на затертому листочку – усе це привіти з минулого.

Люблю перечитувати матеріали, які писала колись студентка Марина, що от-от закінчила школу та почала нове життя. Бачити власними очима свій зріст, як майбутнього журналіста, навіть кумедно. Зараз важко повірити, що були допущені настільки очевидні помилки, але тодішній автор творіння про це не здогадувався, звісно.

Пам'ятаю, як на другому курсі треба було написати репортаж, щоб посмакувати його в підготовці, написанні та подачі. Навіть дозволили додати трішки вигадки, бо уявити себе на полі бою (місці події) легше, аніж насправді всунути ніс в реальну подію без досвіду.

Бібліотечний комп'ютер та музика в навушниках стали моїми друзями в спробі вигадати репортаж та написати його із відповідними ознаками. Година битої об чоло клавіатури, напруження і матеріал був готовий. Виявився занадто фантастичним навіть із допущеною вигадкою.

«Респіраторна маска щільно впирається, дразнить бліду шкіру, що не бачила сонця кілька років. З нею жарко, а без неї – смерть. Так солдати захищають свої легені від отруєного повітря, коли виходять з бункеру, щоб добувати необхідні речі, які залишилися в нашому минулому. Потім ці речі проходять ретельну обробку та перевірку. Якщо рослина не зів'яла за добу, предмет безпечний.»

Зім'явши аркуші в долонях, із неприємною здивованістю перечитувала фрагменти репортажу. Тоді описане було абсолютною вигадкою, неможливою для сучасного світу.

«Чотири роки тому вчені-експериментатори допустилися помилки. Величезна киснева станція випадково була заражена вірусом. Влада приховувала потенційну катастрофу, щоб не сіяти паніку, але чутки швидко поширювалися. Все почалося із мітингів, масових протестів, демонстрацій і дійшло до абсолютно неконтрольованого розгніваного натовпу. Чи було це одне із злочинних угруповань, чи робітник станції, якому загрожував самосуд, чи просто випадкова людина – станцію підірвали.»

Вчені-експериментатори? Вірус? Масові протести? Це здавалося неможливим. Ніби розділ однієї із книжок авторів-фантастів, яка роками стоїть на полиці й майже ніколи не привертала увагу. Хто міг знати, що зміст подібних книжок може оживати насправді?

«Пройшло ще півгодини. Бачу будівлю. Це головний відділ поліції в місті. Заходжу. Очікуваний безлад. На підлозі багато гільз, стіни побиті кулями. Через вікно та жалюзі пробивається яскраве світло. Дуже багато пилу, можливо, порох. У відкритих кабінетах на столах, диванах, підлозі лежать тіла. В будівлі багато крові, вона висухла й неприємно липне до взуття. В маленьких камерах по 7-10 мерців. Помічаю на підлозі щось дивне. Присідаю та роздивляюся. Виявилось, зуби. Один із симптомів зараження – нестримна агресія. Виходжу із поліції.»

Читаю про молоду дівчину, що залишила безпечний бункер, в якому відмовляють останні фільтри, та пішла шукати станцію, в якій можна було б спробувати зв'язатися з іншими станціями. Вона ризикнула своїм життям, щоб знайти допомогу, маючи при собі одну респіраторну маску, яку не можна відхиляти від дихальних шляхів у жодному разі, інакше – смерть.

«Третій день добігає кінця. Я знайшла маленький будиночок. На диво, тут нікого та нічого немає. Уже вечір, тому залишаюся тут до ранку. Завтра

маю дійти до станції. Сподіваюсь знайду, що шукаю. Трішки хвилююсь та відчуваю пригніченість. За короткий проміжок часу я побачила стільки трупів, скільки не бачила за чотири роки.»

Вона втрачає свій час, мені прикро бачити її марні спроби знайти хоч щось живе, малесеньку надію на краще майбутнє. Як автор, добре знаю, що буде з нею наступного дня. Щира, молода й сповнена сміливістю дівчина, у якої відібрали роки юності та поступового дорослішання. Нагадує цілком реальних героїнь книги «У війни не жіноче обличчя». Мою героїню спіткає та ж сама доля.

Її радість від знайденої станції швидко захмарилася усвідомленням: затхла вода із прорваних труб затопила приміщення і пошкодила джерело безперебійного живлення. Скупа посмішка розтягнулася на моєму обличчі мимоволі, навіть розуміння, що усе лише вигадка, не полегшує читання. Так помирає остання надія. Розізлившись, вона спалює станцію й виходить із неї без респіратору, який не врятує її життя. Нічого не врятує.

«Затуманений погляд падає на комод поряд із постіллю. Над ним на різнокольорових кнопках висять фотографії: школа, університет, вечірки, друзі, короткохвостий песик. Дівчина, яка жила тут до трагедії була щасливою... На поверхні комоду багато книжок. У неї сльозяться очі, ніяк не побачити, що то за література. Здається, старі палітурки. Звісно ж, старі. Вона глузливо хмикнула й закашлялася. Не може здихатися від цього кашлю, кров витікає поштовхами на забруднені червоним руки. Не вдається відкашлятися. Не цього разу. Температура, здається, за сорок. Відчуття, мов мозок зараз лопне. В голові давить, в легенях тисне, кімната розпливається, предмети втрачають обриси та різкість. Останніми силами чіпляється за білий шматок картону, притулений до книжок. Останніми силами намагається вчитатися. Не може – все пливе в очах. Але й не потрібно вчитуватися...

Листівка, яку мама надіслала в Іспанію, щоб доця поверталася скоріше додому із літніх заробіток, досі лежить на своєму місці. Вона гріє серце шаблонними словами.

«Welcome home».

Гріла серце.

В кімнаті абсолютна тиша.»

Розумію, що померти в місці, наповненому життям, її щире бажання. Це непросто. Повертатися додому треба інакше, а не для того, щоб зробити останній подих. Її смерть була марною, вона не змогла допомогти людям з бункеру, не знайшла допомоги і для себе. Вигаданий світ на аркушах вражає відчаєм та відсутністю іншого розвитку подій, менш сумного.

Що було в моїй голові, коли писала цей репортаж, не можу збагнути й сама. Але більш незбагненою річчю є те, що вигадка знайшла відтворення в реальному житті й стала фактом. Написаний матеріал із фантастичним змістом був схований в папці та забутий на полиці. А рік потому маршрутка Ромни-Суми зупинилася в центрі міста разом із прибуттям нового повідомлення від старости: «Університет закривають на карантин. Навчання тимчасово не буде».

Серйозно? Карантин? Коронавірус? Епідемія?! Як вірус зміг так швидко поширитися за кордони Китаю? Тоді запитань було набагато більше, ніж відповідей. Реальний світ опинився в небезпеці та повному розпачі перед хворобою, проти якої не знали способів боротьби.

Зараз, коли вірус став звичним ділом, коли з'явилися вакцини й шанси рятувати життя людей, ота розгубленість, що застала мене прямисінько в маршрутці, здається смішною. Сміх цей, на жаль, через сльози – така собі трагікомедія. Міг хоч хтось допустити, що ковід забере так багато життів?

Знайти фантастичний репортаж було важко з моральної точки зору. Те, що на аркуші здавалося фантастикою, виявилось реальністю в буденному житті. Так, не в такому трагічному масштабі, але втрати реальності насправді шокують навіть дужче за вигадку.

Так не повинно бути. Фантастика має залишатися на аркуші, а не знаходити відтворення в реальному світі. Написавши той репортаж, ніколи б не подумала, що таке може статися насправді, але життя вміє дивувати.

Пригнічено сховала репортаж подалі від очей, шок від усвідомлення вибриків долі неприємно осів у голові. Більше не хочеться ніяких фантастичних репортажів, вигаданих подій та сміливих героїнь, крокуючих смерті в обійми.

Нехай фантастика залишається забутою на полиці.

Веселі Проводи

Великдень плавно перетікає в Радуницю, яку прийнято справляти на другому тижні після Паски.

Мені тринадцять. На голові високо піднятий хвіст, що охайно зібрав важке русяве волосся, гарне скромненьке вбрання.

Зазвичай пусті стежки кладовища зараз переповнені людьми. Чоловіки в світлих сорочках, жіночки одягли хустинки на голови, діти голосно бігають поміж дорослих. Навколо гомін та розмови людей.

Відвідали прабабусь із прибраними, але старенькими могилками, поговорили сімейно. Щоб любити Радуницю, то я ніколи її не любила. Хіба хочеш? Мусиш прийти разом із сім'єю та провідати давно померлих родичів.

Двоюрідна тітонька швиденько висипала цукерки в мої підставлені долоні й настрій одразу пішов угору. Із солодощами воно якось і веселіше, хоча пекуче сонце все ще вгріває маківку, а ноги втомлюються стояти без діла.

Традиційно йдемо відвідати й дідуся по чиєїсь там лінії, якого я ніколи не бачила за життя й погано розумію, яке відношення він має до моєї родини. Як сказала мама: “Так треба”.

Цього року Проводи особливі. Справа, звісно ж, не в родичах, до яких ми прийшли на кладовище, а в родичах, що приїхали здалеку, щоб зустрітися в Радуницю. Гідний привід, заодно й могилки провідати можна.

На невеличкому столі блискавично з'являється нарізана пасочка, піріжки із вишнею, огірочки та помідорчики, здобрені меленим перцем, знаходить своє місце і горілочка, щедро розлита в пластикові стаканчики, які весь час намагається зіштовхнути теплий вітер.

Першу випивають за Царство небесне, за спокій тих, хто вже не з нами. Другу – за зустріч, ну а як же. Не кожного року вдається разом зібратися, тому за зустріч можна випити і третю, хоч і кажуть під носа, що третю треба за любов.

Старший брат тяжко зітхає над моїм вухом, йому теж не хочеться стояти тут і дивитися мовчки на «сімейну» зустріч. Він показує на своєму крутому телефоні коротенькі смішні відео, які скинув йому друг по блютузу, й навмисно руйнує мою зачіску широкою долонею. Я серджусь, звісно, проте в голову більше не пече.

Довго, але час минає, сонце зміщується по небу, люди потихеньку йдуть від могилок рідних, а закуски на маленькому столі чомусь ростуть. Дядечко, чиє ім'я я так і не запам'ятала, опирається важким тілом на огорожу й голосно сміється над старою історією, яка вже стала легендою.

Люди поглядають на нашу дружню компанію, хмурять брови (через сонце?), мовчки проходять повз. Під столом ховається пуста пляшка горілки, але їй на зміну пришла друга, з іншої сумки, бо горілку на Проводи треба нести обов'язково, судячи по щорічним спостереженням.

Це вже яка, п'ята чи шоста? Стало так шумно, мов на дні народженні якомусь. Родичі святкують зустріч, діляться новинами, намагаються наговоритися наперед. Помічаю бабусю, в неї чомусь почервоніли щоки, а її стиснуті губи сигналізують, що щось не так; як онучка такі речі я добре знаю.

— Бабусю?

Чітке питання не сформулювалось, мені просто не подобається її незадоволений погляд. Вона погладила мою спину, гарно усміхнулася й повернула голову до своєї доні, моєї мами.

— Зараз дядь Толю відправимо, зберемося й теж підемо. Не хвилюйся, — говорить мама, а потім виразно шепоче щось жіночці, що стоїть поряд з дядьком.

— Повірити не можу. Поминальний день, а ми п'янку влаштували! Соромно, прости Господи, — бідкається схвильована бабуся. Мама відводить очі.

Виявляється, Провідна неділя придумана для того, щоб відвідати тих, кого немає, а не випити з тим, кого давно не бачив. На кладовище приходять, щоб доглянути могилку, поговорити, згадати, показати, що ніхто не забутий, а родина продовжує піклуватись про своїх.

Залишок того дня запам'ятався сумтно. Веселого дядю Толю заштовхали в стареньку машину, хоч йому те не сподобалося. Місцеві родичі почали потроху збиратися, ми також. Так і розійшлися.

Дивовижно, але сонце на Радуницю все таке ж пекуче. Мені двадцять. Густе русяве волосся зібране в важку косу, скромно вдягнена. Подумки спілкуюсь із бабусею, в могилці якої яскраво цвітуть нарциси. Розповідаю що нового, як брат обживається із невісткою в столиці, про нові мамині ідеї, які вона так хоче втілити в своєму магазинчику.

На кладовищі вітряно, як колись, як і кожного року. Ніяких далеких родичів, ніякої горілки в пластикових чарках, ніякого застілля. Тільки найближчі люди, які прийшли сюди, щоб впорядкувати могилу та привітатися.

До прабабусь, дідуся по чиеїсь там лінії теж заходимо, зустрічаємо родичів також, але не тих, що здалеку, місцевих. Ніхто не їсть, поляну на столі не накриває, бо якось вийшла з моди звичка наїдатися біля могили, і не випиває, не дай Боже. Посидіти-погомоніти можна вдома.

Молодшим дітям роздають цукерки, кладуть такі ж на могилку, й потихеньку усі збираємося. Додому йдемо дружно, тихо про щось говоримо й нікому не заважаємо. Кладовище воно на те і є кладовище. Тут мовчать.

Поглядаю навкруги, обережно оминаю людей, де-не-де помічаю веселі застілля. Ще не всі зрозуміли, наскільки недоречно влаштовувати «свято» над головами померлих родичів. Колись ця неповажлива звичка зникне назавжди.

Тепер я добре розумію оті давні хмурі погляди.

ВИСНОВКИ

1. Опрацювання джерел з теорії художньо-публіцистичних жанрів дозволило готувати власні матеріали з урахуванням жанрової природи нарису та його жанрових модифікацій: проблемного та портретного, замальовки й фейлетону. Спільними ознаками для цих жанрів є те, що вони вербалізують індивідуальну мовну свідомість у проекції на масового реципієнта, активно використовують засоби художньої образності, експресії, емоційного впливу на читача.

Художня публіцистика може бути актуальною для читача, мати новизну та проблему, яка зачіпає інтереси тих чи інших верств населення. Розкриття цих проблем, донесення до читача закладеного у зміст меседжу є пріоритетом для автора, який може стати корисним для свого споживача.

2. Моніторинг 20-ти номерів щотижневика «Ваш шанс» за період з 12.08.20 по 23.12.20 показав, що художньо-публіцистичні жанри використовуються авторами видання вкрай рідко. Усього було нараховано 9 матеріалів художньо-публіцистичного жанру, серед яких 4 нариси (два проблемних, один нарис-спогад і один нарис-дослідження), 1 фейлетон і 1 есе, 3 замальовки.

3. Нами було створено п'ять матеріалів у художньо-публіцистичних жанрах, з яких три нариси, одна замальовка і один фейлетон.

Матеріал «Impossible» поданий у форматі замальовки із розважально-повчальною метою. Проблемний нарис «Гав» створений на основі власного спогаду роботи в квітковому магазині під час виходу з першого локдауну. Він порушує актуальне питання організації роботи малих підприємств. Портретний нарис «Ноябрь 17-го – перша зустріч» розкриває образ учасника молодіжного музичного гурту міста Суми. Головною передумовою його створення стало обов'язкове інтерв'ю, під час якого був зібраний матеріал для авторського твору. Нарис «Репортаж із майбутнього» створений на основі

знайденого художнього репортажу, у ньому розповідається про випадкове розповсюдження смертельного вірусу. Фейлетон «Веселі Проводи» порушує правила етикету під час дотримання традицій у Провідну неділю.

Усі наші матеріали розраховані на широку аудиторію. Наш інформаційний проєкт може бути опублікований на радіо, в електронних та друкованих ЗМІ.